

FEDERAȚIA "SOLIDARITATEA SANITARĂ" DIN ROMÂNIA

Reprezentativă la nivel de sector "Sănătate, Activități Sanitar-Veterinare"

Membră a CNS "Cartel ALFA", afiliată la EUROFEDOP

București, Sector 3, Str. Lipscani nr. 53, etaj III Mobil: 0721.246.491/ Telefon: 0371.049.261 / Fax: 0371.608.501

Website: www.solidaritatea-sanitara.ro

e-mail: solidaritateasanitara@yahoo.fr

[fb/solidaritatea_sanitara](https://www.facebook.com/solidaritatea_sanitara)

Către:

Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
În atenția d-nei Simona Bucura-Opreșcu, Ministru

Având în vedere proiectul de Proiect **Lege privind sistemul public de pensii**, publicat de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale la data de 31 octombrie 2023 în secțiunea Transparență decizională, prin prezenta vă înaintăm propunerile Federației "Solidaritatea Sanitară" din România asupra acestui proiect de act normativ, însoțite de argumentarea amendamentelor propuse, cu solicitarea de a fi transpuse în actul normativ.

LEGE privind sistemul public de pensii	Propunerile Federației "Solidaritatea Sanitară" din România
TITLUL I Dispoziții generale Art. 2 Sistemul public de pensii se organizează și funcționează având ca principii de bază: a) principiul unicității, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul public de pensii bazat pe aceleași norme de drept, pentru toți asigurații sistemului;	
...	
	Se introduce o nouă literă: k) principiului echității în sistemul de pensie, care presupune luarea în considerare în calculul stagiului de cotizare a întregului timp lucrat de salariați.
Art. 15 - (1) Pentru perioadele care reprezintă, conform legii, stagiul de cotizare realizat în condiții deosebite sau în condiții speciale se acordă perioade suplimentare, care constituie stagiul de cotizare în condiții normale, după cum urmează: a) 4 luni pentru fiecare an lucrat în condiții deosebite de muncă; b) 6 luni pentru fiecare an lucrat în condiții speciale de muncă.	
...	
	Alineat nou: (4) În cazul salariaților care depășesc durata normală a timpului de muncă stabilită conform prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul Muncii sau a legilor speciale, fie în cadrul aceluiași contract individual de muncă, fie prin intermediul mai multor contracte individuale de muncă, se acordă perioade suplimentare, care constituie stagiul de

	cotizare în condiții normale, proporțional cu numărul anual de ore ce depășește durata normală a timpului de lucru.
	Alineat nou: (5) În cazul salariaților care efectuează muncă de noapte, astfel cum aceasta este definită de prevederile legii nr. 53/2003 - Codul Muncii, se acordă perioade suplimentare, care constituie stagiul de cotizare în condiții normale, proporțional cu numărul anual de ore efectuate în condiții de muncă de noapte.
Art. 27 – (1) Sunt locuri de muncă în condiții deosebite locurile de muncă stabilite în baza criteriilor și metodologiei prevăzute de legislația în vigoare la data încadrării acestora.	
.....	
(3) Beneficiază de încadrarea în condiții deosebite de muncă persoanele care își desfășoară activitatea în serviciile de anatomie patologică și prosecturi ale spitalelor, personalul disciplinelor universitare de anatomie, de histologie, de anatomie patologică și al catedrei de biologie celulară precum și activitatea de anatomie patologică și prosectură din instituțiile de medicină legală.	(3) Beneficiază de încadrarea în condiții deosebite de muncă persoanele care își desfășoară activitatea în serviciile de anatomie patologică și prosecturi ale spitalelor, personalul disciplinelor universitare de anatomie, de histologie, de anatomie patologică și al catedrei de biologie celulară, precum și în activitatea de anatomie patologică și prosectură din instituțiile de medicină legală, precum și persoanele care își desfășoară activitatea în leprozerii, TBC, SIDA, dializă, recuperare neuromotorie, neuropsihomotorie, neuromusculară și neurologică, psihiatrie, asistență medicală de urgență și transport sanitar, acordată prin serviciile de ambulanță și structurile de primire a urgențelor (UPU - SMURD, UPU, CPU), secții și compartimente de ATI, de terapie intensivă și de terapie acută, unități de supraveghere și tratament avansat al pacienților cardiaci critici (USTACC), secții și compartimente de îngrijiri paliative, secții și compartimente de oncologie medicală, oncologie pediatrică, radioterapie, hematologie oncologică, neurologie, neurochirurgie, transplant de organe, secții/compartimente pentru arși, laboratoare de radioterapie, centru pentru arși, serviciul/compartimentul de prevenire a infecțiilor asociate asistenței medicale, Institutul Național de Hematologie Transfuzională "Prof. Dr. C.T. Nicolau" București, centrele de transfuzie sanguină regionale/județene și al municipiului București, personalul încadrat în blocul operator, în punctele de transfuzii din spital, în laboratoarele de cardiologie și radiologie intervențională, în laboratoarele de endoscopie intervențională, unități de accidente vasculare cerebrale acute (UAVCA)/unitate de urgențe neurovasculare, genetică medicală, medicii de specialitate chirurgicală, și în situația epidemiilor deosebit de grave.
(4) Beneficiază de încadrarea în condiții deosebite de muncă și categoriile de personal prevăzute în anexă la HG nr. 581/2001 în situația în care au realizat minim 50% din baremul de ore de zbor/salturi respectiv starturi prevăzute de acest act normativ.	
(5) Constituie stagiul de cotizare realizat în condiții deosebite de muncă și perioadele în care un asigurat care își desfășoară activitatea în condiții deosebite de muncă se află în concediu pentru incapacitate temporară de muncă și/sau în concediu de odihnă, dacă cel puțin în ziua premergătoare concediului a lucrat în locuri de muncă încadrate în astfel de condiții de muncă și pentru care angajatorii datorează contribuția de asigurări sociale.	

Argumente de susținere a propunerilor Federației "Solidaritatea Sanitară" asupra proiectului de Lege privind sistemul public de pensii, publicat în Transparență decizională de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale la data de 31 octombrie 2023

I. Propunerea referitoare la introducerea unui nou principiu de bază al sistemului public de pensii:

TITLUL I

Dispoziții generale

Art. 2 Sistemul public de pensii se organizează și funcționează având ca principii de bază:

....

Se introduce o nouă literă:

"k) principiului echității în sistemul de pensie, care presupune luarea în considerare în calculul stagiului de cotizare a întregului timp lucrat de salariați."

Calculul stagiului de cotizare trebuie să ia în considerare fiecare oră de lucru desfășurată în baza unui Contract individual de muncă, indiferent dacă este la norma de bază sau la norma/normele prin cumul (pentru toate contractele individuale de muncă).

Vom detalia aplicarea acestui principiu la punctul II, prin intermediul unuia dintre multele exemple de situații de acest gen din sectorul public de sănătate: cazul medicilor care efectuează gărzi.

II. Propunerea referitoare la aplicarea principiului propus la art. 2, respectiv calculul stagiului de cotizare conform cu timpul lucrat de salariați:

Art. 15 - (1) Pentru perioadele care reprezintă, conform legii, stagiul de cotizare realizat în condiții deosebite sau în condiții speciale se acordă perioade suplimentare, care constituie stagiul de cotizare în condiții normale, după cum urmează:

- a) 4 luni pentru fiecare an lucrat în condiții deosebite de muncă;
- b) 6 luni pentru fiecare an lucrat în condiții speciale de muncă.

....

Alineat nou:

(4) În cazul salariaților care depășesc durata normală a timpului de muncă stabilită conform prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul Muncii sau a legilor speciale, fie în cadrul aceleiași contract individual de muncă, fie prin intermediul mai multor contracte individuale de muncă, se acordă perioade suplimentare, care constituie stagiul de cotizare în condiții normale, proporțional cu numărul anual de ore ce depășește durata normală a timpului de lucru.

Argumentarea propunerii pornind de la cazul medicilor care efectuează gărzi:

Fiecare medic aflat într-o astfel de situație are două contracte individuale de muncă și efectuează pe lângă norma de bază un număr mediu de ore de muncă (în baza unui CIM separat) echivalent cu încă o jumătate de normă pe lună/an (în numeroase cazuri numărul se apropie de încă o normă de muncă). Dacă acest medic a început activitatea profesională la 25 de ani, la vârsta standard de pensionare, pe sistemul actual, are un stagiul efectiv de cotizare efectivă, calculat oră pe oră, echivalent cu 60 de ani de muncă (la aceștia adăugându-se cei 6 ani corespunzători facultății), față de un număr maxim de 47 de ani de muncă pe care-i poate avea un salariat cu un singur CIM. Acest salariat ar trebui să beneficieze de reducerea vârstei de pensionare pentru îndeplinirea anticipată a stagiului maxim de cotizare cu 19 ani. Formula de calcul: 66 de ani (a câte o normă/an) – 47 de ani (stagiul maxim de cotizare posibil) = 19 ani.

Efectul implementării principiului solicitat: reducerea proporțională a vârstei de pensionare pentru împlinirea anticipată a stagiului maxim posibil de cotizare.

Pentru medicul din exemplul nostru acesta trebuie să aibă dreptul de-a ieși la pensie (dacă dorește/solicită asta) în momentul în care are stagiul de cotizare complet raportat la echivalentul unei norme/lună/an.

Cum poate fi calculat stagiul maxim de cotizare?!

Varianta maximă: stagiul maxim de cotizare posibil este durata vieții active, calculată după formula: $65 \text{ ani} - 18 \text{ ani} = 47 \text{ ani}$ de muncă cotizare la sistemul public de asigurări sociale. În această ipoteză salariatul muncește echivalentul întregii vieți active. În toate cazurile aceasta trebuie să fie durata maxim posibilă începând de la care orice salariat are dreptul de a ieși la pensie (inclusiv în cazul în care împlinirea stagiului de cotizare este făcută prin intermediul mai multor CIM-uri).

Varianta medie: media duratei muncii pentru o persoană. Nivelul de referință îl constituie 40 de ani.

Cum se calculează?

Luând ca nivel de referință timpul zilnic de lucru aferent unei norme întregi (8 ore/zi) în zilele lucrătoare (sau echivalentul), respectiv o normă întreagă/lună (pentru anul 2018 media este de 166 ore) sau o normă întreagă/an (pentru anul 2018 $249 \text{ zile lucrătoare} * 8 \text{ ore} = 1992 \text{ ore}$). Cu alte cuvinte, obligația fiecărui salariat care dorește să beneficieze de acest drept este de a împlini stagiul de cotizare calculat luând în considerare o normă de 8 ore/zi, 166 ore/lună, 1992 ore/an (raportat la anul 2018), tot ce depășește acest număr de ore contabilizându-se la efectuarea anticipată a stagiului de cotizare.

Cine ar putea beneficia de această măsură?

În sistemul sanitar de această măsură ar beneficia peste 10.000 de medici (toți medicii care efectuează gărzi) și cca. 20.000 de asistente medicale (toate asistentele medicale care au două sau mai multe CIM-uri).

De observat că solicitarea noastră nu vizează acordarea unui tratament preferențial (o astfel de prevedere este aplicabilă tuturor salariaților din România aflați în astfel de situații), ci o măsură firească de echitate față de salariații care își dedică cea mai mare parte a vieții lor activităților profesionale, fără a beneficia de dreptul firesc la reducerea proporțională a vârstei de pensionare.

Unde este aplicabil deja principiul cumulării cotizației?!

Proiectul legii pensiilor prevede asimilarea unor perioade (pentru care nu s-a plătit indemnizație) ca fiind stagii de cotizare (exemplul studiilor superioare).

De dreptul solicitat de noi beneficiază deja cetățenii români care lucrează în străinătate și, simultan, își „cumpără vechimea” (stagiul de cotizare) în sistemul de pensii obligatorii din România. Dacă un astfel de cetățean contribuie deja la sistemul public de pensii din statul unde lucrează și „își cumpără vechimea” în cadrul sistemului public de pensii din România, dacă împlinește stagiul minim de cotizare în ambele sisteme va beneficia de două pensii, ele incluzând și perioadele de cotizare concomitente.

Dacă un cetățean român lucrează cu două CIM-uri, unul în România și altul într-un alt stat UE (spre exemplu în cadrul activităților transfrontaliere), își constituie drept de pensie în ambele sisteme pe baza contribuțiilor realizate în aceeași perioadă.

Pentru a fi mai ușor de înțeles solicitarea noastră o explicăm dintr-o altă perspectivă:

1) În România un salariat care lucrează 2 ore/zi (are un CIM cu timp parțial de 2 ore/zi) beneficiază de un stagiul de cotizare („vechimea – contribuției – la pensie”) de 8 ore/zi. Cu alte cuvinte, este considerat ca având exact același stagiul de cotizare cu un salariat care lucrează 8 ore/zi (are un CIM cu normă întreagă).

2) Tot în România un (alt) salariat care lucrează 14 ore/zi (are două CIM-uri: unul cu normă întreagă și al doilea cu timp parțial de 6 ore/zi) beneficiază de un stagiul de cotizare ... tot de 8 ore/zi. În alți termeni, acest salariat va avea dreptul să iasă la pensie la aceeași vârstă cu salariatul care lucrează doar 2 ore/zi.

Exemplul nostru ia în considerare uzura mai mare a salariatului care lucrează echivalentul a peste o normă de timp de muncă (8 ore/zi), reducerea timpului pe care-l are la dispoziție pentru a-l petrece cu familia sau în alt mod etc., toate generându-i un drept firesc la reducerea proporțională a stagiului de cotizare.

III. Propunerea referitoare la acordarea perioadelor suplimentare de stagiul de cotizare conform cu timpul lucrat de salariați în condiții de muncă de noapte:

Art. 15 - (1) Pentru perioadele care reprezintă, conform legii, stagiul de cotizare realizat în condiții deosebite sau în condiții speciale se acordă perioade suplimentare, care constituie stagiul de cotizare în condiții normale, după cum urmează:

- a) 4 luni pentru fiecare an lucrat în condiții deosebite de muncă;
- b) 6 luni pentru fiecare an lucrat în condiții speciale de muncă.

...

Alineat nou:

(5) În cazul salariaților care efectuează muncă de noapte, astfel cum aceasta este definită de prevederile legii nr. 53/2003 - Codul Muncii, se acordă perioade suplimentare, care constituie stagiul de cotizare în condiții normale, proporțional cu numărul anual de ore efectuate în condiții de muncă de noapte.

În susținerea acestei propuneri invocăm existența a cel puțin două studii care demonstrează că turele de noapte desfășurate de asistentele medicale pe perioade îndelungate determină o creștere a riscului de cancer la sân:

(1) Rotating Night Shifts and Risk of Breast Cancer in Women Participating in the Nurses' Health Study (<https://academic.oup.com/jnci/article/93/20/1563/2519563>);

(2) Night Work and Risk of Breast Cancer (https://journals.lww.com/epidem/fulltext/2006/01000/Night_Work_and_Risk_of_Breast_Cancer.19.).

Pentru descoperirea tuturor situațiilor de acest tip Federația „Solidaritatea Sanitară” din România a propus instituirea Sistemului Sectorial de Monitorizare a Bolilor Profesionale din Sănătate și identificarea situațiilor care au caracterul de boli profesionale, instituirea acestui sistem putând aduce dovezi suplimentare în susținerea propunerii noastre.

IV. Propunerea referitoare la încadrarea în condiții deosebite de muncă, respectiv de modificare a art. 27 alin. (3) din proiectul de lege, a salariaților din sectorul de sănătate care lucrează în condiții deosebit de periculoase:

Art. 27 – (1) Surt locuri de muncă în condiții deosebite locurile de muncă stabilite în baza criteriilor și metodologiei prevăzute de legislația în vigoare la data încadrării acestora.

...

(3) Beneficiază de încadrarea în condiții deosebite de muncă persoanele care își desfășoară activitatea în serviciile de anatomie patologică și prosecturi ale spitalelor, personalul disciplinelor universitare de anatomie, de histologie, de anatomie patologică și al catedrei de biologie celulară, precum și în activitatea de anatomie patologică și prosectură din instituțiile de medicină legală, precum și persoanele care își desfășoară activitatea în leprozerii, TBC, SIDA, dializă, recuperare neuromotorie, neuropsihomotorie, neuromusculară și neurologică, psihiatrie, asistență medicală de urgență și transport sanitar, acordată prin serviciile de ambulanță și structurile de primire a urgențelor (UPU - SMURD, UPU, CPU), secții și compartimente de ATI, de terapie intensivă și de terapie acută, unități de supraveghere și tratament avansat al pacienților cardiaci critici (USTACC), secții și compartimente de îngrijiri paliative, secții și compartimente de oncologie medicală, oncologie pediatrică, radioterapie, hematologie oncologică, neurologie, neurochirurgie, transplant de organe, secții/compartimente pentru arși, laboratoare de radioterapie, centru pentru arși, serviciul/compartimentul de prevenire a infecțiilor asociate asistenței medicale, Institutul Național de Hematologie Transfuzională "Prof. Dr. C.T. Nicolau" București, centrele de transfuzie sanguină regionale/județene și al municipiului București, personalul încadrat în blocul operator, în punctele de transfuzii din spital, în laboratoarele de cardiologie și radiologie intervențională, în laboratoarele de endoscopie intervențională, unități de accidente vasculare cerebrale acute (UAVCA)/unitate de urgențe neurovasculare, genetică medicală, medicii de specialitate chirurgicală, și în situația epidemiilor deosebit de grave.

O alternativa tehnică a propunerii noastre o constituie reformularea în sensul unei trimiteri către regulamentul de sporuri aplicabil sectorului de sănătate pentru indicarea categoriilor de personal, astfel: "(3) Beneficiază de încadrarea în condiții deosebite de muncă persoanele care își desfășoară activitatea în serviciile de anatomie patologică și prosecturi ale spitalelor, personalul disciplinelor universitare de anatomie, de histologie, de anatomie patologică și al catedrei de biologie celulară, precum și în activitatea de anatomie patologică și prosectură din instituțiile de medicină legală, precum și persoanele care își desfășoară activitatea în condiții deosebit de periculoase stabilite conform prevederilor HG nr. 153/2018 privind stabilirea locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporului pentru condiții de muncă, prevăzut în anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a condițiilor de acordare a acestuia, pentru familia ocupațională de funcții bugetare "Sănătate și asistență socială."

Argumentele ce susțin propunerea noastră derivă din situațiile echivalente în care salariații din sectorul de sănătate se află, în privința condițiilor de muncă în care-și desfășoară activitatea, în raport cu alte categorii profesionale ce beneficiază de acordarea de perioade suplimentare de stagiul de cotizare sau de reducerea vârstei de pensionare.

Astfel, pe de o parte avem situația existentă la acest moment în sectorul sanitar în privința includerii anumitor categorii de personal în grupa beneficiarilor de perioade suplimentare de stagiul de cotizare, conform încadrării în condiții deosebite de muncă, respectiv:

- a) categoriile de personal definite la art. 22 din legea nr. 104/2003: *"Personalul care își desfășoară activitatea în serviciile de anatomie patologică și prosecturi ale spitalelor, precum și personalul disciplinelor universitare de anatomie, de histologie, de anatomie patologică și al catedrei de biologie celulară se încadrează în categoria locurilor de muncă în condiții deosebite de muncă."*

În privința acestei prevederi legale reținem existența Deciziei nr. 24/2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în care Î.C.C.J. a admis recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului și a

stabilit că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 22 din Legea nr. 104/2003 locurile de muncă ale personalului care desfășoară activitatea în condițiile acestui articol sunt încadrate ex lege în categoria locurilor de muncă în condiții deosebite, fără a fi necesară parcurgerea metodologiei prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 261/2001, respectiv de Hotărârea Guvernului nr. 246/2007 privind în ceea ce privește criteriile și metodologia de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite.

Deși această decizie a fost dată în urma existenței unor opinii divergente ale instanțelor referitoare a aplicarea sau nu a metodologie de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite prevăzută de legislația aferentă pensiilor publice, remarcăm faptul că Avocatul Poporului invocă sporurile salariale, zilele suplimentare de concediu, durata timpului de muncă sub 8 ore pe zi, a alimentației de protecție pentru categoriile de personal prevăzute la art. 22 din legea nr. 104/2023, drepturi care de fapt și de drept se acordă tuturor categoriilor de personal pe care le solicităm a fi introduse la art. 27 alin. (3) din proiectul actual de lege a pensiilor.

- b) categoriile de personal prevăzute la art. 16 din Legea nr. 5/2021 privind Statutul personalului profesionist operativ de intervenție din cadrul serviciilor civile care asigură asistență publică medicală de urgență și prim ajutor calificat (cu precizarea că aplicarea prevederilor legii nr. 5/2021 este suspendată până la data de 01.01.2024 și că aceste categorii de personal sunt incluse în propunerea noastră):

Art. 16 - Personalul profesionist operativ beneficiază de reducerea vârstei standard de pensionare, fără penalizare, dacă îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

a) are vârsta minimă de 57 de ani;

b) are un stagiu de cotizare de cel puțin 30 de ani, din care cel puțin 20 de ani de activitate ca personal profesionist operativ.

În privința categoriilor de personal din alte domenii de activitate care beneficiază de reducerea vârstei de pensionare, există de asemenea o corelare cu existența condițiilor de muncă deosebit de periculoase. Este cazul personalului militar, polițiștii, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare care beneficiază de recompensarea acestor condiții de muncă atât prin intermediul sporurilor (anexa IV cap. II art. 12 alin. (1) din legea salarizării nr. 153/2017) cât și al reducerii vârstei de pensionare.

Cu stimă,

Copreședinte,

CELMARE LIDA

